

Aan
RvB, Fred Paling, Titus Livius, Peter Ploegsma, André Timmermans, Joke Hoogendonk, Peter Haarms, Paul Dirix, Geert Tillemans

cc
Jan Stalman

Datum
18 december 2009

Van
KENNISCENTRUM,

Ed Berendsen
T (020) 687 1625
Ed.Berendsen@uwv.nl

Peter Rijnsburger
T (020) 687 1956
Peter.rijnsburger@uwv.nl

Onderwerp

KM 09/14 AO Ramingen 2009-III

Puntsgewijze samenvatting van de belangrijkste signalen

WAO: De WAO ontwikkelt zich conform de verwachtingen. De ramingen zijn iets aangepast. Het WAO-bestand neemt door de aanpassingen wat minder snel af dan bij de vorige raming verwacht werd. Ultimo 2009 is het bestand afgenomen tot 519.800 (518.800) en in 2010 tot 480.500 (479.200).

WIA: Vergeleken met de vorige raming is de prognose van het aantal beslissingen verhoogd. Het verwachte aantal beslissingen WIA bedraagt in 2009 45.000 (44.200) en in 2010 48.800 (47.800). De bijstelling is vooral het gevolg van meer toekenningen, zowel bij de IVA als bij de WGA. Het afwijzingspercentage zakt naar 34%. Door de gestegen instroom zal WIA-bestand in 2010 toenemen tot 107.900 (104.000).

We zien de laatste kwartalen een duidelijke versnelling in de toename van de instroom. Deze toename is groter dan op grond van structurele factoren verwacht kan worden. Hoewel meerdere oorzaken zijn aan te wijzen voor de toename bestaat het sterke vermoeden dat dit deels te maken heeft met kredietcrisis. Als dat het geval is bestaat de kans op verdere verhogingen. We blijven de ontwikkeling volgen.

Wajong: De ramingen van het aantal beslissingen en het aantal toekenningen voor 2009 en 2010 zijn verhoogd in vergelijking met de vorige raming. Het aantal beslissingen bedraagt in 2009 naar verwachting 23.700 (23.000) en in 2010 22.400 (20.700).

Omdat de realisatie van de uitstroom opnieuw achterblijft bij de verwachtingen is de prognose van de uitstroom verlaagd, zowel voor 2009 als voor 2010. Als gevolg van de aanpassing van de in- en uitstroomprognose is de prognose van het Wajongbestand verhoogd. Eind 2009 zal het bestand naar verwachting gestegen zijn tot 192.000 (190.900) en eind 2010 tot 204.300 (201.000).

De prognose van de instroom voor 2010 is als gevolg van de invoering van de nieuwe Wajongwet met veel onzekerheid omgeven.

WAZ: De WAZ ontwikkelt zich conform de verwachtingen. De ramingen zijn minimaal gewijzigd.

Inleiding

Ten behoeve van de begrotingscyclus en de fonds- en premienota's wordt periodiek een raming gemaakt van de volumeontwikkeling van de sociale zekerheidswetten. Daarin worden de beleidsuitgangspunten, de macro-economische ontwikkeling van het CPB en de realisaties bij de verschillende wetten verwerkt. Ten opzichte van de raming van augustus 2009 verschilt deze raming voornamelijk op een punt: de realisaties t/m oktober 2009 zijn in de prognose verwerkt. Voor het overige zijn er geen grote wijzigingen als gevolg van veranderingen in uitgangspunten of als gevolg van andere wetwijzigingen.

De opbouw van het vervolg van dit memo is als volgt. In de hoofdtekst worden de ramingen in detail besproken. In de bijlagen wordt vervolgens dieper ingegaan op de wijze waarop de prognoses tot stand gekomen zijn. In bijlage A wordt het economische beeld geschetst. De uitgangspunten voor de prognoses van de verschillende wetten worden besproken in de bijlagen B t/m E: voor de WAO in bijlage B, voor de WIA in bijlage C, voor de Wajong in bijlage D en tenslotte voor de WAZ in bijlage E.

Ramingen

1. Prognose WAO

Door het sluiten van de WAO stromen er vanaf 2006 geen arbeidsongeschikten meer in waarvan de aanvang van het recht op WAO ingaat na 31 december 2005. Er blijft echter nog een restinstroom over. Dit zijn rechten die na een eerdere beëindiging heropend worden¹. Deze restinstroom zal gestaag kleiner worden omdat het aantal beëindigingen gestaag afneemt².

Vergeleken met de vorige raming zijn de uitgangspunten niet aangepast. Onder invloed van de nieuwe realisaties is de raming van het aantal beslissingen niet wezenlijk veranderd. Het aantal daalt van 9.000 in 2008 naar 6.300 (6.400³) in 2009 en 4.600 (4.600) in 2010. Ook de raming van het aantal toekenningen is vrijwel niet gewijzigd. Het verwachte aantal toekenningen daalt van 8.200 in 2008 naar 5.700 (5.800) in 2009 en 4.200 (4.200) in 2010.

Doordat het WAO-bestand steeds kleiner wordt neemt de uitstroom gestaag af. De prognose van de uitstroom is in vergelijking met de vorige raming onder invloed van de nieuwe realisaties opnieuw wat verlaagd. Het aantal beëindigingen neemt af van 46.100 in 2008 naar 44.000 (45.100) in 2009 en 43.500 (43.800) in 2010.

Het gevolg van de aanpassing bij de uitstroomprognose is een iets minder snelle afname van het WAO-bestand vergeleken met de vorige raming. Ultimo 2009 neemt het bestand af tot 519.800 (518.800) en in 2010 tot 480.500 (479.200).

---

¹ Het betreft vooral heropening na beëindiging wegens herstel, wegens herbeoordeling, wegens sanctie of wegens detentie.

² De reparatieactie rond de herbeoordeling van 45-plussers heeft daarnaast voor een extra instroom gezorgd in 2007 en 2008. Datzelfde geldt voor de herbeoordeling van eerdere aanvragen naar aanleiding van het opheffen van de maximering van het maatmanloon.

³ Tussen haakjes staan de aantallen uit de vorige raming.

Tabel 1. WAO-prognose

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Raming 2009-III (Aantallen x1000)									
Beslissingen	12,9	9,0	6,3	4,6	3,5	2,7	2,1	1,6	1,3
Afwijzingen	1,2	0,8	0,6	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
Toekenningen	11,7	8,2	5,7	4,2	3,2	2,4	1,9	1,5	1,1
Beëindigingen	54,7	46,1	44,0	43,5	43,1	41,1	38,3	35,3	32,2
Lopend bestand	596,0	558,1	519,8	480,5	440,5	401,8	365,4	331,6	300,6
Uitkeringsjaren ⁴	491,2	461,1	0,0	402,0	370,7	339,6	309,8	281,9	256,1
Mutaties (%)									
Beslissingen	5,8	-29,9	-30,2	-26,7	-24,2	-23,6	-23,0	-22,3	-21,0
Afwijzingen	3,2	-29,9	-30,2	-26,7	-24,2	-23,6	-23,0	-22,3	-13,9
Toekenningen	6,1	-29,9	-30,2	-26,7	-24,2	-23,6	-23,0	-22,3	-21,7
Beëindigingen	-27,1	-15,7	-4,5	-1,2	-0,9	-4,6	-6,9	-7,8	-8,9
Lopend bestand	-6,7	-6,4	-6,9	-7,6	-8,3	-8,8	-9,1	-9,3	-9,4
Uitkeringsjaren	-6,2	-6,1	-6,2	-7,0	-7,8	-8,4	-8,8	-9,0	-9,2
Raming 2009-II (Aantallen x1000)									
Beslissingen	12,9	9,0	6,4	4,6	3,5	2,7	2,1	1,6	-
Afwijzingen	1,2	0,8	0,6	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	-
Toekenningen	11,7	8,2	5,8	4,2	3,2	2,4	1,9	1,5	-
Beëindigingen	54,7	46,1	45,1	43,8	43,1	41,1	38,3	35,3	-
Lopend bestand	596,0	558,1	518,8	479,2	439,3	400,6	364,2	330,4	-
Uitkeringsjaren	491,2	461,1	431,7	400,7	369,3	338,2	308,5	280,6	-

De economische crisis heeft nauwelijks gevolgen voor de ontwikkeling van de WAO. Voor zover er gevolgen zijn houden die verband met de succeskans van re-integratie.

De verwachtingen t.a.v. de resterende instroom in de WAO zijn nauwelijks veranderd. Het verwachte aantal beslissingen bedraagt 6.300 (6.400) in 2009 en 4.600 (4.600) in 2010. De prognose van uitstroom is iets verlaagd. Het aantal beëindigingen bedraagt 44.000 (45.100) in 2009 en 43.500 (43.800) in 2010. Het WAO-bestand neemt door de aanpassingen bij de uitstroom wat minder snel af dan bij de vorige raming verwacht werd. Ultimo 2009 is het bestand afgenomen tot 519.800 (518.800) en in 2010 tot 480.500 (479.200).

⁴ De prognose van de uitkeringsjaren wordt geschat op basis van de ontwikkeling van het gemiddelde lopend bestand en kan afwijken van de ramingen in de Fondsnota's. Ze is bedoeld om een vergelijking te kunnen maken met de prognoses van SZW.

2. Prognose WIA

We constateren dat de WIA in een fase terechtgekomen gekomen is waarbij de verwachtingen t.a.v. het aantal nieuwe uitkeringen voortdurend naar boven moeten worden bijgesteld. Onder invloed van de realisaties is de prognose van het aantal beslissingen voor 2009 verhoogd van 44.200 naar 45.000. In 2010 worden nu 48.800 (47.800) verwacht.

Tabel 2. WIA-prognose⁵ (x 1000)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Beslissingen	39,0	42,2	45,0	48,8	50,1	51,0	51,8	52,5
- vorige raming	39,0	42,2	44,2	47,8	49,1	50,0	50,7	51,5
Afwijzingen	16,6	16,9	15,5	16,5	16,9	17,2	17,5	17,8
- vorige raming	16,6	16,9	16,9	18,4	18,9	19,3	19,5	19,8
Toekenningen								
IVA	5,4	6,6	7,8	8,8	9,2	9,5	9,7	9,9
- primaire stroom	4,3	5,1	5,7	6,3	6,5	6,6	6,7	6,8
- secundaire stroom	1,1	1,5	2,1	2,4	2,8	2,9	3,0	3,1
WGA	17,0	18,7	21,7	23,6	23,9	24,3	24,6	24,9
- primaire stroom	18,1	20,2	23,8	26,0	26,7	27,2	27,6	28,0
- secundaire stroom	-1,1	-1,5	-2,1	-2,4	-2,8	-2,9	-3,0	-3,1
Totaal	22,4	25,3	29,5	32,3	33,2	33,8	34,3	34,8
- Vorige raming	22,4	25,3	27,3	29,4	30,2	30,8	31,2	31,7
Beëindigingen								
IVA	0,7	1,2	1,7	2,5	3,4	4,4	5,3	5,9
WGA ⁶	2,4	3,0	4,3	4,9	5,5	6,0	6,6	7,2
Totaal	3,1	4,2	6,0	7,4	8,9	10,5	12,0	13,1
- Vorige raming	3,0	4,2	5,2	6,5	8,0	9,5	11,0	12,0
Lopend bestand								
IVA	8,4	13,9	20,0	26,3	32,1	37,1	41,5	45,6
WGA	29,9	45,6	63,0	81,6	100,1	118,4	136,3	153,9
Totaal	38,3	59,4	82,9	107,9	132,2	155,5	177,8	199,4
- Vorige raming	38,3	59,4	81,3	104,0	126,0	147,0	167,0	186,3
Uitkeringsjaren⁷	25,2	41,7	60,0	80,7	101,5	121,5	140,7	159,0
Aandeel IVA (%)	22	23	24	24	24	24	23	23

De groei van het aantal beslissingen slaat in 2009 meer dan volledig neer bij de toekenningen. Het aantal afwijzingen neemt in 2009 namelijk af. Als gevolg daarvan zakt het afwijzingspercentage van 38,5% naar 34,5%. We gaan er vanuit dat de afname tijdelijk is en

⁵ De prognose betreft het aantal betalingen en niet het aantal claimbeslissingen.

⁶ De beëindigingen omvatten niet de secundaire stroom richting IVA. Omwille van de helderheid is deze begrepen onder de toekenningen.

⁷ Uitkeringsjaren inclusief de WW-toeslag voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten die hun verdien-capaciteit niet (volledig) kunnen benutten.

samenhangt met de reorganisatie van het WIA klantproces (zie box 1). Voor de jaren na 2009 wordt uitgegaan van een constant afwijzingspercentage. In 2010 stijgt naar verwachting het aantal toekenningen naar 32.300 (29.400).

Box 1. Redenen voor de toename van de instroom

Vergeleken met veranderingen in de voorafgaande jaren zijn de bijstellingen fors. De toename is ook groter dan op grond van structurele factoren⁸ verwacht kan worden. De achtergronden van de stijging zijn maar gedeeltelijk duidelijk. Wel is duidelijk dat er meerdere oorzaken zijn.

De eerste factor die met name in 2009 speelt is de reorganisatie van het WIA klantproces. Als gevolg daarvan zijn er in 2009 naar verhouding veel meer voorschotten toegekend. Dat heeft drie gevolgen. Ten eerste neemt het aantal toekenningen WGA toe (voorschotten worden meegeteld bij de toekenningen). Ten tweede neemt het aantal afwijzingen overeenkomstig af. Ten slotte neemt het aantal beëindigingen WGA toe: als voorschotten bij de definitieve beslissing alsnog worden afgewezen worden zij geteld als beëindiging. We zien dit gebeuren bij de WGA. Geschat wordt dat het aantal toekenningen WGA in 2009 circa 700 hoger ligt dan het geweest zou zijn zonder de reorganisatie van het WIA klantproces. Opgemerkt moet worden dat dit een tijdelijk fenomeen is. Voor 2010 wordt verwacht dat de normaliteit zal intreden.

Een tweede factor vormt de instroom van mensen die eerder zijn afgewezen wegens minder dan 35% arbeidsongeschiktheid. Uit analyses⁹ weten we inmiddels dan circa 6% van deze groep binnen twee jaar alsnog de WIA instroomt. Deze instroomcategorie zal in de loop der jaren verder toenemen. De groep mensen die zijn afgewezen wegens minder dan 35% arbeidsongeschiktheid wordt immers steeds groter. Voor een deel is de instroom van deze groep verlate "normale" instroom¹⁰ en daarmee onderdeel van het normale instroompatroon. Voor een deel geldt dat echter niet. Hoe groot het precieze extra effect op de omvang van de instroom is zijn wordt nader geanalyseerd.

De derde factor die speelt is de crisis. Een belangrijk deel van de daling van instroom van arbeidsongeschikten is behaald doordat werkgevers en werknemers in staat zijn geweest om werknemers met arbeidsbeperking aan het werk te houden. Enerzijds via Arbo-instrumenten en anderzijds door mensen te herplaatsen binnen het eigen bedrijf of via outplacement bij een ander bedrijf. Het is goed denkbaar dat dit laatste moeilijker wordt als de conjunctuur tegenzit, en de conjunctuur zit nu behoorlijk tegen. Of de toename van de WIA-instroom samenhangt met de conjunctuuromslag is echter moeilijk vast te stellen. Daarvoor is moet ook de invloed van de andere factoren gekwantificeerd worden. De analyse vindt plaats.

⁸ De structurele factoren omvatten de ontwikkeling van de verzekerdenpopulatie, het effect van de vergrijzing op de gemiddelde invalideringskans, het effect van de toenemende participatie van de vrouwen op de gemiddelde invalideringskans en de ontwikkeling van het aantal heropeningen. De totale omvang van de structurele factoren bedraagt jaarlijks 2 à 3%.

⁹ Zie UKV 2009-IV

¹⁰ Het duurt drie jaar voor een instroomcohort volledig instroomt. Hoewel het merendeel van de cohort instroomt in het kalenderjaar waarin het recht op uitkering ingaat, stroomt zo'n 9% in het volgende kalenderjaar in en 1% pas in jaar daarop. Het merendeel van de instroom van afgewezen 35-minners behoort tot de groep verlate instroom en behoort daarmee tot het normale instroompatroon.

De prognose van de uitstroom is duidelijk verhoogd onder invloed van de realisaties. De grotere stijging is deels het gevolg van de reorganisatie van het WIA klantproces (zie hiervoor). Door de gestegen instroom wordt de prognose van het WIA-bestand naar boven bijgesteld. Ultimo 2009 zal het WIA-bestand zijn gestegen tot 82.900 (81.300) en ultimo 2010 tot 107.900 (104.000). Het IVA-bestand zal ultimo 2009 zijn gestegen tot 19.800 (20.000) en ultimo 2010 tot 25.800 (26.300) terwijl het WGA-bestand ultimo 2009 61.500 zal bedragen (63.000) en ultimo 2010 81.300 (78.200).

Vergeleken met de vorige raming is de prognose van het aantal beslissingen verhoogd. Het verwachte aantal beslissingen WIA bedraagt in 2009 45.000 (44.200) en in 2010 48.800 (47.800). De bijstelling is vooral het gevolg van meer toekenningen, zowel bij de IVA als bij de WGA. Het afwijzingspercentage zakt naar 34%. Door de gestegen instroom zal WIA-bestand in 2010 toenemen tot 107.900 (104.000).

We zien de laatste kwartalen een duidelijke versnelling in de toename van de instroom. Deze toename is groter dan op grond van structurele factoren verwacht kan worden. Hoewel meerdere oorzaken zijn aan te wijzen voor de toename bestaat het sterke vermoeden dat dit deels te maken heeft met kredietcrisis. Als dat het geval is bestaat de kans op verdere verhogingen. We blijven de ontwikkeling volgen.

3. Prognose Wajong

De prognose van het aantal beslissingen voor 2009 is verhoogd tot 23.700 (23.000). Hetzelfde geldt voor de raming van het aantal toekenningen: 17.400 (16.900). De reden hiervoor is gelegen in een sterke toename van de instroom in het tweede en derde kwartaal van 2009. Een stijging die tot stand komt ondanks een verwachte afname van de doorstroom vanuit de Bijstand.

Tabel 3. Wajongprognose

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Raming 2009-III (Aantallen x1000)						
Beslissingen	14,0	17,5	20,6	21,8	23,7	22,4
Afwijzingen	3,5	3,9	5,3	5,7	6,3	6,0
Toekenningen	10,4	13,6	15,3	16,1	17,4	16,4
- oude Wajong	10,4	13,6	15,3	16,1	17,4	4,4
- nWajong	-	-	-	-	-	4,0
- Werkbedrijf of studieregeling	-	-	-	-	-	8,0
Beëindigingen	5,6	4,9	4,4	4,3	4,0	4,1
Lopend bestand	147,2	155,9	166,8	178,6	192,0	204,3
Uitkeringsjaren ¹¹	143	149,6	159,8	168,0	179	192
Mutaties (%)						
Beslissingen	9,9	24,5	18,7	5,6	8,7	-5,4
Afwijzingen	6,5	7,7	39,6	7,9	9,6	-4,3
Toekenningen	11,2	30,2	12,9	4,8	8,4	-5,8
Beëindigingen	11,9	-13,5	-10,3	-2,2	-6,2	2,1
Lopend bestand	3,2	5,9	7,0	7,1	7,5	6,4
Uitkeringsjaren	-	5,0	6,8	5,1	6,6	6,9
Raming 2009-II (Aantallen x1000)						
Beslissingen	14,0	17,5	20,6	21,8	23,0	20,7
Afwijzingen	3,5	3,9	5,3	5,7	6,1	5,5
Toekenningen	10,4	13,6	15,3	16,1	16,9	15,3
- oude Wajong	10,4	13,6	15,3	16,1	16,9	4,4
- nWajong	-	-	-	-	-	3,6
- Werkbedrijf of studieregeling	-	-	-	-	-	7,2
Beëindigingen	5,6	4,9	4,4	4,3	4,6	5,2
Lopend bestand	147,2	155,9	166,8	178,6	190,9	201,0
Uitkeringsjaren	143	149,6	159,8	168,0	180	191

De achtergrond van deze stijging is niet duidelijk vast te stellen. Er zijn twee verklaringen denkbaar. Ten eerste kan de toename van de instroom te wijten zijn aan de economische crisis. Jongeren met een beperking (of mensen uit hun omgeving) verwachten dat ze geen

¹¹ De prognose van de uitkeringsjaren wordt geschat op basis van de ontwikkeling van het gemiddelde lopend bestand en kan afwijken van de ramingen in de Fondsnota's. Ze is bedoeld om een vergelijking te kunnen maken met de prognoses van SZW.

werk kunnen vinden en vragen daarom een Wajonguitkering aan. Ten tweede kan de toename ook verband houden met de invoering van nieuwe Wajongwet. Een nieuwe wet brengt onzekerheid. Jongeren met een beperking (of hun omgeving) zouden daarop kunnen anticiperen door het aanvragen van een Wajonguitkering niet uit te stellen tot volgend jaar. Het kan uiteraard ook een combinatie zijn van beide mechanismen.

Als het eerste mechanisme van toepassing is zal het aantal beslissingen in 2010 verder stijgen. Als er daarentegen sprake is van een anticipatie-effect kan de instroom in 2010 terugvallen naar een lager niveau. Het is niet mogelijk om op basis van de beschikbare gegevens een uitspraak te doen welke van beide mechanismen een rol speelt. We gaan er voorzichtigheidshalve vanuit dat de stijging een conjuncturele oorzaak heeft. We verhogen daarom de instroomprognose voor 2010.

Voor 2010 is de prognose van het aantal beslissingen 22.400 (20.700) en het aantal toekenningen 16.400 (15.300) verhoogd. In de prognose wordt rekening gehouden met een gedragseffect¹² door de invoering van de nieuwe Wajong. Zonder gedragseffect bedraagt het aantal beslissingen in 2010 24.000. De prognose voor 2010 blijft met veel onzekerheid omgeven. Het is dus te overwegen om geen rekening te houden met het gedragseffect.

De ontwikkeling van de uitstroom blijft achter bij de verwachtingen. Mogelijk hangt het achterblijven van de uitstroom in 2009 samen met de economische crisis. Om die reden is de prognose voor de uitstroom verlaagd; zowel voor 2009 als voor 2010. In 2009 wordt een uitstroom van 4.000 (4.600) verwacht en in 2010 een uitstroom van 4.100 (5.200).

Als gevolg van de aanpassingen bij in- en uitstroomprognose stijgt het Wajongbestand sterker dan bij de vorige raming werd verwacht. Eind 2009 is het bestand gestegen tot 192.000 (190.900) en eind 2010 tot 204.300 (201.000). Bij de prognose voor 2010 moet de nodige voorzichtigheid worden betracht. De gevolgen van de nieuwe wet zijn nog erg onzeker.

Door de grote onzekerheid met betrekking tot de gevolgen van de nieuwe wet is het momenteel niet mogelijk om een prognose te maken voor de ontwikkeling na 2010.

De ramingen van het aantal beslissingen en het aantal toekenningen voor 2009 en 2010 zijn verhoogd in vergelijking met de vorige raming. Het aantal beslissingen bedraagt in 2009 naar verwachting 23.700 (23.000) en in 2010 22.400 (20.700).

Omdat de realisatie van de uitstroom opnieuw achterblijft bij de verwachtingen is de prognose van de uitstroom verlaagd, zowel voor 2009 als voor 2010. Als gevolg van de aanpassing van de in- en uitstroomprognose is de prognose van het Wajongbestand verhoogd. Eind 2009 zal het bestand naar verwachting gestegen zijn tot 192.000 (190.900) en eind 2010 tot 204.300 (201.000).

De prognose van de instroom voor 2010 is als gevolg van de invoering van de nieuwe Wajongwet met veel onzekerheid omgeven.

¹² Dit is het gedragseffect uit de Memorie van Toelichting van de nieuwe wet: 10% minder instroom.

4. Prognose WAZ

De sluiting van de WAZ voor nieuwe arbeidsongeschikten betekent niet dat er geen instroom meer is. Er blijft een zekere instroom doordat er sprake is van heropende uitkeringen.

In vergelijking met de vorige ramingen zijn de aanpassingen minimaal. In 2009 worden circa 400 beslissingen verwacht en in 2010 200. Het betreft hier vooral heropende uitkeringen. Ook bij de prognose van de uitstroom zijn de aanpassingen minimaal. Door de geringe wijzigingen bij in- en uitstroom wijzigt ook de prognose van het bestand nauwelijks. Ultimo 2009 neemt het bestand af tot 34.400 (34.500) en in 2010 tot 30.600 (30.700). Het bestand zal gestaag blijven afnemen.

Tabel 4. Prognose WAZ

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Raming 2009-III (Aantallen x1000)									
Beslissingen	1,5	1,4	0,7	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Afwijzingen	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toekenningen	1,2	1,2	0,6	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Beëindigingen	7,3	5,5	4,9	4,6	3,9	3,8	3,6	3,3	2,8
Lopend bestand	47,3	43,0	38,7	34,4	30,6	27,0	23,5	20,2	17,5
Uitkeringsjaren ¹³	39,3	33,9	31,2	0,0	24,7	21,9	19,1	16,6	14,3
Mutaties (%)									
Beslissingen	-78,1	-6,1	-49,5	-48,9	-35,2	-25,8	-24,5	-23,2	-21,6
Afwijzingen	-88,1	-6,1	-49,5	-48,9	-35,2	-25,8	-24,5	-23,2	-21,6
Toekenningen	-73,7	-6,1	-49,5	-48,9	-35,2	-25,8	-24,5	-23,2	-21,6
Beëindigingen	6,3	-24,5	-10,9	-5,8	-15,1	-2,6	-5,5	-8,5	-14,5
Lopend bestand	-11,3	-9,1	-10,0	-11,2	-10,8	-12,0	-13,0	-13,7	-13,6
Uitkeringsjaren	-8,8	-11,7	-8,8	-10,9	-11,1	-11,5	-12,5	-13,5	-13,8
Raming 2009-II (Aantallen x1000)									
Beslissingen	1,5	1,4	0,7	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
Afwijzingen	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toekenningen	1,2	1,2	0,6	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Beëindigingen	7,3	5,5	4,9	4,5	4,0	3,9	3,6	3,3	2,8
Lopend bestand	47,3	43,0	38,7	34,5	30,7	27,0	23,4	20,2	17,5
Uitkeringsjaren	39,3	33,9	31,2	28,0	24,9	22,0	19,2	16,6	14,3

De ramingen zijn nauwelijks veranderd. Het aantal beslissingen neemt in 2009 af tot 400 (400) en in 2010 tot 200 (300). Het WAZ-bestand daalt ultimo 2009 tot 34.400 (34.500). Ultimo 2010 zal het bestand gedaald zijn tot 30.600 (30.700).

¹³ De prognose van de uitkeringsjaren wordt geschat op basis van de ontwikkeling van het gemiddelde lopend bestand en kan afwijken van de ramingen in de Fondsnota's. Ze is bedoeld om een vergelijking te kunnen maken met de prognoses van SZW.

Bijlage A: Economische beeld en de populatie verzekerden

A1: Het economische beeld

De prognoses van de volumina zijn mede gebaseerd op de economische ontwikkeling. De economische ontwikkeling beïnvloedt de verzekerde populatie en de ontwikkeling van de werkloosheid. De belangrijkste economische grootheden die de grondslag vormen voor de verschillende basisprojecties zijn opgenomen in tabel A.1.

Met nadruk wijzen we erop dat de prognose voor 2011-2015 geen echte prognose is. De gebruikte macro economische grootheden zijn middellange termijn gemiddelden. De nieuwe prognoses voor 2009 en 2010 zijn afkomstig uit de Nieuwsbrief van het CPB¹⁴. In de kolom vorige staan de prognoses uit het CEP van maart 2009.

Tabel A.1 Uitgangspunten economische ontwikkeling voor de periode 2007 – 2015 (jaarlijkse groei in procenten)

Grootheden	2007	2008	2009		2010		2011-2015
			<i>vorige</i>	Nieuw	<i>vorige</i>	Nieuw	
Bruto binnenlands product	3,6	2,0	-4,75	-4,0	0,0	1,5	1,75
Inflatie	1,6	2,5	1,0	1,25	1,0	1,0	
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	2,7	1,2	-2,5	-2,75	-5,25	-3,5	
Werkloze beroepsbevolking (x1000)	344	304	405	380	615	510	

Bronnen: CPB, MEV 2010 (september 2009), Nieuwsbrief (dec.2009). Ramingen tot en met 2010.

Nederlandse economie krimpt in 2009 en is vrijwel stabiel in 2010

Het CPB heeft de ramingen uit de MEV (september 2009) naar boven bijgesteld. In de meest recente prognose (december 2009) verwacht het CPB volgend jaar een lichte groei van het bbp (1,5%) omdat naar verwachting de wereldhandel met 7,5% groeit. De minder ongunstige economische vooruitzichten leiden tot een minder sterke afname van de investeringen en een minder grote toename van de werkloosheid. De consumptie vertoont voor 2010 nog nauwelijks een stijging. De onzekerheid over de ontwikkelingen blijft groot, zoals bijvoorbeeld de onrust op de financiële markten rondom Dubai illustreert.

Minder werkgelegenheid, meer werkloosheid

De werkgelegenheid in de marktsector zal in 2010 naar verwachting dalen als gevolg van de productierugval in dit jaar (zie tabel A.1). Deze daling zal vooral in 2010 zichtbaar worden. Voor de overheidssector verwacht het CPB een vrijwel gelijkblijvende werkgelegenheid en de zorgsector vertoont nog steeds een stijging. Het CPB verwacht dat de werkloosheid minder sterk zal stijgen dan nog in september, tot ongeveer 6,5% van de beroepsbevolking in 2010.

Conclusie: Het CPB gaat voor 2009 uit van een minder sterke krimp van de economie dan in de MEV. Voor 2010 wordt een licht herstel van de economie verwacht. De werkloosheid stijgt iets minder hard maar zal naar verwachting nog steeds op een aanzienlijk hoger niveau uitkomen dan in 2008. De economische vooruitzichten voor Nederland blijven sterk afhankelijk van de internationale conjunctuur zodat de onzekerheden over de ontwikkelingen groot zijn.

¹⁴ CPB, Nieuwsbrief, december 2009

A2: de populatie verzekerden

De verzekerde beroepsbevolking speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van het aantal arbeidsongeschikten bij de WAO en de WIA. Gegeven de instroomkans wordt de instroom vooral bepaald door de ontwikkeling van de beroepsbevolking. In tabel A.2 is de ontwikkeling weergegeven voor de periode 2006-2015. Door het inzakken van de economie komt de stijging van de beroepsbevolking tot stilstand in 2009. In 2010 zal deze zelfs gaan dalen.

Tabel A.2 Basisprojectie voor UWV voor de verzekerde populatie

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Werkzame beroepsbevolking	2,1	-0,5	-1,75	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Populatie 18-jarigen	1,1	4,2	-0,2	-1,3	-0,9	0,3	-2,6	-0,1

Voor de WAJONG is de populatie 18-jarigen een belangrijke factor. Verreweg de meeste jonggehandicapten stromen in rond hun 18^e jaar. Uit de CBS-prognose van de bevolking blijkt dat de populatie 18-jarigen na 2009 af gaat nemen. Ten opzichte van de vorige raming is de ontwikkeling aangepast aan de nieuwe bevolkingsprognose.

Ten opzichte van de vorige kwartaalraming is de raming van de verzekerde populatie niet wezenlijk veranderd. De raming van de populatie 18-jarigen is aangepast.
--

Bijlage B: De uitgangspunten voor de WAO

De periode 2005-2009 is een bijzondere periode voor de WAO. In deze periode vinden de gecombineerde effecten van de volgende drie verschillende gebeurtenissen plaats:

- De verlenging van de ZW-periode (VLZ) van een naar twee jaar.
- De aanscherping van het schattingsbesluit (aSB) vanaf 1 oktober 2004.
- De invoering van WIA in 2006.

De opsplitsing van arbeidsongeschiktheid in twee wetten betekent dat ook de prognose van het aantal uitkeringsgerechtigden uiteenvalt in twee deelprognoses: een prognose van de WAO en een prognose van WIA. Deze bijlage behandelt de uitgangspunten voor de WAO-prognose.

A) De instroom

Door de afschaffing van WAO bestaat de instroom in 2006 e.v. vooral uit een restant van rechten (overloop) die al eerder waren ingegaan maar nu pas tot uitkeringen komen en uit zogenaamde heropende uitkeringen. Voor de overloop uit oudere jaren geldt dat deze inmiddels nagenoeg tot nul zijn afgenomen. Zij zullen verder buiten beschouwing gelaten worden.

De zogenaamde heropeningen zijn afhankelijk van de uitstroom wegens herstel, herbeoordeling of overige redenen. Het zijn mensen waarvan de uitkering is beëindigd omdat ze bijvoorbeeld weer aan het werk zijn gegaan, maar waarvan na een tijd blijkt dat het niet lukt. Ze vallen dan weer terug in de uitkering. Het grootste deel herleeft binnen een jaar (75%). Het aantal heropeningen is in de prognose gekoppeld aan de prognose van de uitstroom wegens herstel, herbeoordeling en overige redenen. Naarmate het WAO-bestand veroudert (er is geen nieuwe instroom meer) zal de uitstroom wegens herstel en herbeoordeling gaan dalen. Het aantal heropeningen zal daarmee ook gaan dalen, zij het met een vertraging.

B) De uitstroom

In 2007 zijn een tweetal reparatieacties doorgevoerd: herbeoordeling van de onder aSB al herbeoordeelde 45-plussers en de hernieuwde beoordeling van aanvragen naar aanleiding van het afschaffen van de maximering van het maatmanloon. Naast het feit dat deze acties geleid hebben tot extra instroom is na analyse gebleken dat zij ook geleid hebben tot een verstoring van de uitstroomkansen. Daarom wordt bij de prognose uitgegaan van de uitstroomkansen van medio 2007.

De uitstroomkansen zijn in vergelijking met de vorige raming niet aangepast.
--

Bijlage C: WIA

Instroomcohort WIA

De instroomcohort 2008 komt op basis van de realisaties over 2008 uit op 24.600. Het betekent een stijging van 10%. Deze toename is duidelijk groter dan op grond van de stijging van de beroepsbevolking, het toenemende aantal heropeningen en het resterende aanloopeffect, verwacht kan worden (de structurele groei bedraagt ongeveer 2 á 3%). De realisaties over 2009 geven aan dat deze stijging doorzet. Wel is het zo dat de stijging in 2009 wordt vertekend door de reorganisatie. De reorganisatie heeft er toe geleid dat het aantal voorschotten in 2009 fors verhoogd is. Dat betekent dat er enerzijds meer toekenningen en anderzijds minder afwijzingen zijn. Ook de uitstroom neemt hierdoor toe: voorschotten die na definitieve beslissing worden afgewezen worden geteld als een beëindiging. Naar schatting is de instroom in de WGA circa 700 hoger dan zonder de reorganisatie het geval zou zijn. Het betreft hier een tijdelijk fenomeen. In 2010 zal deze instroomcomponent wegvallen.

Afwijzingspercentage WIA

Bij de claimbeoordelingen komt het afwijzingspercentage¹⁵ over 2008 uit op 40%. In 2009 zien we dat het aantal afwijzingen afneemt, ondanks fors stijgende instroom. Deze afname wordt vertekend door de gevolgen van de reorganisatie van het WIA-klantproces. De reorganisatie heeft er toe geleid dat het aantal voorschotten in 2009 fors verhoogd zijn en dat betekent dat er in verlengde daarvan minder afwijzingen zijn. Dit is echter tijdelijk. Voor 2010 wordt een groter aantal afwijzingen verwacht.

Desondanks verwachten we dat het aantal afwijzingen maar langzaam toeneemt, waardoor het afwijzingspercentage verder afneemt. Voor de huidige prognose hanteren we een afwijzingspercentage van 34% voor 2010 en verder.

Ten opzichte van de vorige raming is het afwijzingspercentage bijgesteld naar 34%

Openstaande vraagstukken

Er blijven nog zijn drie belangrijke vraagstukken over. Het betreffen de interne WIA-stromen, de uitstroomkans in WIA en de lange termijn onzekerheden.

Vraagstuk 1. Een vraagstuk betreft de uitkomst van de toepassing van het duurzaamheidsprotocol. Gesteld wordt dat maar 18% van de toekenningen duurzaam is (exclusief de geringe kans groep). Dit contrasteert sterk met de verwachte uitstroomkans na vijf jaar. Op basis van de WAO-ervaringen weten we dat maar 26% van de volledig arbeidsongeschikten binnen vijf jaar uitstroomt wegens herstel (of herbeoordeling). Als dit ervaringsfeit toegepast mag worden op de WIA (en er zijn geen redenen om te veronderstellen dat dit niet mag) dan betekent het dat, rekening houdend met uitstroom wegens pensionering en overlijden, circa de helft van de volledig arbeidsongeschikten in WGA na vijf jaar nog steeds volledig arbeidsongeschikt is.

---

¹⁵ Het betreft het percentage afwijzingen gerelateerd aan het aantal betalingsbeslissingen (d.w.z. afwijzingen en toekenningen inclusief voorschotten en heropeningen) en niet aan de claimbeslissingen.

Uit verschillende analyses komt naar voren dat de arbeidsongeschikten in IVA een zodanig ziektebeeld hebben dat er zo goed als geen kans is dat zij herstellen. Ook blijkt dat de WGA-populatie een aanzienlijke groep mensen met ernstige ziektebeelden kent. Verder geldt dat een belangrijk deel voorlopig is ingedeeld als niet duurzaam. Gegeven deze constatering kunnen twee uitspraken worden gedaan: er zal vrijwel geen stroom van IVA naar WGA plaatsvinden, en er kan een stroom van WGA naar IVA verwacht worden. De realisaties over de afgelopen jaren geven aan dat dit ook gebeurt. Op basis van de realisaties hanteren we als netto doorstroompercentage¹⁶ van de WGA naar IVA 5%. In vergelijking met de vorige raming zijn de uitgangspunten niet aangepast.

In vergelijking met de vorige raming zijn de uitgangspunten niet gewijzigd.

Vraagstuk II. Totdat er voldoende realisaties zijn, zijn de uitstroomkansen gebaseerd op de WAO. Uit de realisaties blijkt voorlopig dat de uitstroomkansen bij de IVA hoger zijn bij de WGA. Belangrijkste reden voor de hogere uitstroom bij de IVA vormt de hoge overlijdingskans (80% van de uitstroom betreft overlijden). Waarom de uitstroom bij de WGA zoveel lager is, is nog onduidelijk. Een deel van de verklaring zal liggen in de filters die sinds 2004 zijn aangebracht (aSB, VLZ).

WAO-uitstroomkansen worden daarom naar rato van het verschil tussen de prognose voor 2008 en de realisaties voor 2008 aangepast. In vergelijking met de vorige raming is dit niet veranderd.

Wel moet worden opgemerkt dat uitstroom in 2009 wordt vertekend door de reorganisatie. De reorganisatie heeft er toe geleid dat het aantal voorschotten in 2009 fors verhoogd is. Dat betekent dat er enerzijds meer toekenningen en anderzijds minder afwijzingen zijn. Ook de uitstroom neemt hierdoor toe: voorschotten die na definitieve beslissing worden afgewezen worden geteld als een beëindiging. Naar schatting is de uitstroom uit de WGA circa 700 hoger dan zonder de reorganisatie het geval zou zijn. Het betreft hier een tijdelijk fenomeen. In 2010 zal deze uitstroomcomponent wegvallen. Ook de doorstroom naar de IVA is hierdoor wat groter dan zonder de reorganisatie het geval geweest zou zijn.

Ten opzichte van de vorige raming zijn de uitstroomkansen niet gewijzigd

Vraagstuk III. Een bron van onzekerheid betreft de gevolgen van een conjuncturele neergang. Het is de vraag of werkgevers bij conjuncturele tegenslag nog steeds in staat zijn om de werknemers met gezondheidsproblemen binnen boord te houden. Het is in ieder geval denkbaar dat het aantal aanvragen kan toenemen. Of er dan ook meer toekenningen zullen zijn is nog onduidelijk. Sinds medio 2008 zien dat het aantal toekenningen harder stijgt dan op grond van de structurele factoren verwacht kan worden. Hoewel moeilijk aan te tonen gaan we er voorzichtigheidshalve vanuit dat een deel van de stijging het gevolg is van de economische crisis. Dat betekent dat voor 2010 een verdere stijging van de instroom wordt verwacht.

We weten ook niet wat de lange termijn effecten zijn van het feit dat werknemers met gezondheidsproblemen langer blijven doorwerken in vergelijking met vroeger. Als de huidige

¹⁶ Er is ook een klein aantal mensen die van de IVA naar de WGA stromen.

lage instroom vooral een deel een uitsteleffect is dan zal op termijn het aanvragen toenemen en waarschijnlijk ook het percentage toekenningen. Een onderdeel daarvan vormt de toenemende instroom van mensen die eerder afgewezen zijn wegens minder dan 35% arbeidsongeschiktheid. Een deel van de stijging van de instroom is daar aan toe te wijzen.

Naar aanleiding van deze overweging is de invalideringskans voor 2009 met 10%-punt verhoogd ten opzichte van de 3% structurele groei. Voor 2010 wordt de invalideringskans met nog eens 10% verhoogd.

Naar aanleiding van de realisaties is de invalideringskans voor 2009 met 10%-punt verhoogd. Voor 2010 wordt de invalideringskans nogmaals verhoogd met 10%-punt.
--

Bijlage D: De Wajong

Voor de Wajongbeslissingen zijn andere factoren van belang dan voor de WAO/WIA, nl.:

- a. De ontwikkeling van het aantal afwijzingen
- b. De ontwikkeling van de risicopopulatie.
- c. De ontwikkeling van het aantal heropende uitkeringen
- d. Overige ontwikkelingen

A) De ontwikkeling van het aantal afwijzingen

We zien sinds het laatste kwartaal van 2007 een duidelijke stijging van het aantal afwijzingen. We gaan er van uit dat dit verband met de doorstroom vanuit de gemeenten. In vergelijking met de vorige raming is het afwijzingspercentage¹⁷ onder invloed van de realisaties verlaagd naar 36%. Vergeleken met de vorige raming is dit percentage niet gewijzigd.

B) De ontwikkeling van de risicopopulatie

De risicogroep voor de WAJONG is de groep 18-jarigen in Nederland. De ontwikkeling van de populatie 18-jarigen is gebaseerd op de bevolkingsprognose van het CBS. In vergelijking met de vorige raming is ontwikkeling aangepast aan de nieuwe bevolkingsprognose.

C) De ontwikkeling van het aantal heropende uitkeringen

De ontwikkeling van het aantal heropende uitkeringen wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van de uitstroom wegens herstel, herbeoordeling of overige redenen¹⁸. De heropeningen reageren daardoor vertraagd (een jaar) op de uitstroom. Het gevolg hiervan is dat het aantal heropeningen na 2009 gaat stijgen.

D) Overige ontwikkelingen

Onder de overige ontwikkelingen vallen de epidemiologische ontwikkelingen die van invloed zijn op de invalideringskans van jonggehandicapten, omgevingseffecten zoals overheveling van Bijstandsgerechtigden, instroom vanuit speciale scholen, wetswijzigingen etc.

Instroomcohort en cohortparameters

Uitgangspunt voor de prognose vormt instroomcohort 2008 (tabel D.1). Dit is een schatting van de uiteindelijke omvang op basis van 84% van de gerealiseerde instroom. Uit tabel blijkt dat de stijging van de instroomcohort in 2008 weer toeneemt.

Tabel D.1: Instroomcohorten eerste claims

Cohort	Aantal	Mutatie (%)
2003	7.204	3,9
2004	8.438	17,1
2005	10.188	20,7
2006	12.520	23,2
2007	(13.135) 13.148	5,0
2008	(14.725) 14.974	13,9

Tussen haakjes staan de aantallen van de vorige raming

¹⁷ Percentage afwijzingen gerelateerd aan het aantal toekenningen.

¹⁸ Dit is de uitstroom exclusief pensionering en overlijden.

De toename kan zowel duiden op een anticipatie-effect van de nieuwe Wajongwet als op een conjuncturele invloed (of op allebei). Bij een anticipatie-effect zal een deel van de potentiële groep Wajongers zich eerder melden om te voorkomen dat ze onder de voorwaarden van de nieuwe wel vallen. Bij een conjunctureel effect zal het bijvoorbeeld voor schoolverlaters moeilijker zijn om werk te vinden en kunnen ze eerder een Wajongaanvragen.

Op basis van de inzichten uit het dossieronderzoek en de meest recente koppeling van de Wajongbestanden aan de Bijstandbestanden is de ontwikkeling van de belangrijkste instroombronnen vastgesteld (tabel D.2).

Tabel D.2: Uitgangspunten ontwikkeling Wajong: instroombronnen

Bron	Aandeel instroomcohort 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bijstand (aantal)	14%	4.000	3.800	3.500	2.000	2.000	2.000	2.000
VSO/PRO (%)	42%	9,0%	10,0%	10,0%	1,0%	8,0%	2,0%	5,0%
Autisme&ADHD (%)	13%	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Overig (%)	30%	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Bijstand: De veronderstelling is voorlopig dat de gestegen instroom vanuit de Bijstand voor een deel eenmalig is omdat het vooral een screening van het bestand betreft. We weten echter niet wanneer het effect van deze screening voorbij is. Voorlopig gaan we er vanuit dat het effect na 2009 wegvalt. De toegenomen screening aan de poort van de Bijstand zal echter ook tot een permanente verhoging leiden. In welke mate is nog onbekend. We gaan er voorlopig vanuit dat het structurele niveau 2.000 is. In vergelijking met de vorige raming zijn de aantallen voor 2009 wat verlaagd.

Tabel D.3: Ontwikkeling leerlingen op het VSO/PRO¹⁹

Instroom- jaar	Leeftijdsgroep	Schooljaar	Aantal VSO	Aantal PRO	Aantal VSO/PRO	Mutatie tov van dezelfde leeftijdsgroep uit het voorafgaande schooljaar	
2013	aantal 14-jarigen	2008/2009	5.170	5.550	10.720	(0%)	2%
2012	aantal 15-jarigen	2008/2009	5.790	5.620	11.410	(-2%)	8%
2011	aantal 16-jarigen	2008/2009	5.640	5.270	10.910	(0%)	1%
2010	aantal 16-jarigen	2007/2008	4.945	5.150	10.100	(3%)	3%
2009	aantal 16-jarigen	2006/2007	4.590	5.370	9.960	(10%)	10%

Tussen haakjes staan de mutatiepercentages van de vorige raming

VSO/PRO: De ontwikkeling van de instroom uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en het praktijkonderwijs is gebaseerd op het aantal leerlingen op deze scholen bij een constant doorstroompercentage. In tabel D.3 zijn de leerlingenaantallen weergegeven. Bij het bepalen van de toekomstige invloed wordt uitgegaan van de instroom in de Wajong van het aantal leerlingen met een VSO/PRO-achtergrond. Voor deze groep is het aantal 16-jarigen de beste maat²⁰. In vergelijking met de vorige raming beschikken we nu over een extra schooljaar (schooljaar 2008/2009). Omdat de 16-jarigen pas op zijn vroegst twee jaar later in de Wajong instromen kunnen we als schatting voor de instroom in 2009-2011 gebruik maken

¹⁹ Bron: CBS

²⁰ Zie Kenniscahier 07-01 De groei van de Wajonginstroom, Kenniscentrum UWV, oktober 2007.

van het aantal 16-jarigen in de schooljaren 2006/2007 t/m 2008/2009. Voor 2012 moeten we daarentegen gebruik maken van het aantal 15-jarigen en voor 2013 van het aantal 14-jarigen.

In verband met de onzekerheid rond de ontwikkeling van het aantal 14-jarigen is besloten om het mutatiepercentage voor de jaren na 2013 op nul te stellen.

Autisme en overig: We weten niet in welke mate de toename van het aantal jongeren met autisme doorzet. Ook de resterende instroomcategorieën zijn de laatste jaren toegenomen. Voor een deel hangt dit samen met de indirecte doorstroom vanuit de Bijstand en met de instroom vanuit het VSO/PRO. De effecten hiervan zijn echter al opgenomen in aantallen die vanuit de Bijstand en vanuit het VSO/PRO komen. Voorlopig hanteren we daarom de veronderstelling dat er geen extra instroom is in beide categorieën vanaf 2009. In vergelijking met de vorige raming is dit uitgangspunt niet gewijzigd.

Invoering nieuwe Wajong

De nieuwe wet heeft op twee punten gevolgen voor de Wajonginstroom. Er zijn volume-effecten en instroom valt uiteen in verschillende regelingen.

Volume-effecten: We gaan er vanuit dat de nieuwe wet leidt tot een daling van de instroom (nieuwe claims) met 10%. Ook gaan we er vanuit dat de wet tot een verhoging van de uitstroom met 10% leidt in de werkregeling, verdeeld over de jaren van de werkregeling.

Bij de invoering van de wet zijn er daarnaast overgangseffecten. Vastgesteld is dat alle aanvragen van jonggehandicapten, die UWV op of na 1 januari 2010 ontvangt, onder de nieuwe wet vallen. Dat betekent echter niet dat daarmee alle beslissingen in 2010 onder de nieuwe wet vallen. Uit de uitvoeringspraktijk weten we dat 20% van alle beslissingen in een gegeven kalenderjaar betrekking hebben op aanvragen uit het vorige jaar. Er zijn meerdere redenen voor dit patroon. Een reden is het eindejaareffect. Aanvragen uit december leiden vaak pas in januari tot een beslissing. Een andere reden is vertraging in de behandeling van de aanvraag. Aanvragen worden in de volumestatistiek echter pas geteld op het moment dat de beslissing genomen is. Het gevolg is dat er altijd sprake is van een substantiële overloop uit voorafgaande jaren. Normaal is dat niet belangrijk omdat het vrijwel elk jaar hetzelfde is. Het wordt echter wel belangrijk als er een nieuwe wet wordt ingevoerd.

Verdeling over de regelingen: de nieuwe wet kent in tegenstelling tot de uniforme oude wet drie regelingen:

- Een Werkregeling: een inkomensondersteuning voor jonggehandicapten die kunnen werken.
- Een inkomensondersteuning voor jonggehandicapten tijdens studie of school. We zullen dit in de analyse de studieregeling noemen.
- Een uitkering voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten. In de analyse noemen we deze regeling nWajong.

In 2010 worden, bij ongewijzigd beleid, 24.000 beslissingen en 17.700 toekenningen verwacht, verdeeld over 1.400 heropeningen en 16.300 nieuwe claims. Uitgaande van deze 16.300 nieuwe claims en rekening houdend met de 20% overloop en een 10% beleidseffect bedraagt de instroom in de nieuwe wet 12.000.

De vraag is nu hoe dit aantal verdeeld wordt over de verschillende regelingen. Op basis van het Wajongdossieronderzoek²¹ is geschat dat voor 70% van de Wajonginstroom bij instroom niet uitgesloten kan worden dat zij mogelijkheden tot loonvormende arbeid hebben. Voor 30% wordt dat bij instroom wel uitgesloten. Dit is de groep die naar de nWajong zal gaan. Uitgangspunt voor de verdeling uit het dossieronderzoek is de totale instroom exclusief de heropeningen en exclusief de volume-effecten. Dat betekent dat voor 2010 als basis gehanteerd moet worden de totale instroom van nieuwe claims: de instroom exclusief het beleidseffect van 10% instroomdaling ofwel 16.300 nieuwe claims minus 3.000 overloop. Uitgaande van deze 13.300 nieuwe claims gaan 30% of 4.000 naar de nWajong. Van overige ruim 9.300 nieuwe claims stromen er 1.300 niet in (het beleidseffect van 10%)²². Het restant, 8.000 jonggehandicapten, komt ofwel in aanmerking voor de Werkregeling ofwel vraagt een studietoeslag aan.

In vergelijking met de vorige raming (2009-II) zijn een aantal uitgangspunten aangepast aan nieuwe gegevens. Dat geldt voor de :

- De populatie 18-jarigen
- De omvang van de basiscohort
- De ontwikkeling van de doorstroom vanuit de Bijstand.
- De ontwikkeling van het aantal leerlingen op het VSO/PRO

---

²¹ Zie kennismemo KM08-08 "Kwantitatieve overwegingen bij de nieuwe Wajong".

²² We gaan er van uit dat de volumedaling van de instroom door de nieuwe wet alleen betrekking heeft op jongeren met participatiemogelijkheden. De 10% gaat daarmee ten koste van de potentiële instroom in de werkregeling/studietoeslag.

Bijlage E: De Waz

Voor de WAZ-prognose zijn de volgende factoren van belang:

- a. Per 1 augustus 2004 is de WAZ afgeschaft.
- b. De uitstroomkansen

A) Afschaffing van de WAZ

De afschaffing van de WAZ betekent dat per 1 augustus 2005 geen nieuwe eerste claims meer instromen. Wel is er daarna nog sprake van herleving van oude rechten. In vergelijking met de vorige raming zijn de uitgangspunten daarvoor niet veranderd.

B) De uitstroom

In 2007 zijn een tweetal reparatieacties doorgevoerd: herbeoordeling van de onder aSB al herbeoordeelde 45-plussers en de hernieuwde beoordeling van aanvragen naar aanleiding van het afschaffen van de maximering van het maatmanloon. Naast het feit dat deze acties geleid hebben tot extra instroom is na analyse gebleken dat zij ook geleid hebben tot een verstoring van de uitstroomkansen, net als bij de WAO. Daarom wordt bij de prognose uitgegaan van de uitstroomkansen van medio 2007.

De uitstroomkansen zijn in vergelijking met de vorige raming niet aangepast.
--

Overzicht KENNISMEMO'S

2005

- 05/01 Eigen risicodragers WAO/WIA
- 05/02 RWI rapport "de weg terug: van arbeidsongeschiktheid naar werk
- 05/03 Re-integratiemarkt en UWV in vogelvlucht
- 05/04 Doorstroom van WW naar WWB per regio
- 05/05 Stelselherzieningen in WW sinds 2003 [artikel in W&I]
- 05/06 WW kwartaalramingen 2005 IV
- 05/07 AO Kwartaalramingen 2005 IV

2006

- 06/01 ZW Kwartaalramingen 2005 IV
- 06/02 Werkloosheid in de regio Haaglanden
- 06/03 Ontwikkelingen bij WAJONG
- 06/04 Vraaggericht re-integreren en arbeidsmarktprognoses [artikel in W&I]
- 06/05 Startnotitie WAJONG
- 06/06 WW Kwartaalramingen 2006 I
- 06/07 AO Kwartaalramingen 2006 I
- 06/08 Dossierstudie WIA 80-100
- 06/09 WIA Kwartaalramingen 2006 I
- 06/10 ZW Kwartaalramingen 2006 I

- 06/11 Vaststelling en evaluatie van effectiviteit van re-integratiemaatregelen voor WW cliënten
- 06/12 Eerste verkenningen WIA
- 06/13 Steekproeftrekking onderzoek zittend bestand WW
- 06/14 Uitstroomkansen in WIA
- 06/15 Klantontwikkelingen UWV
- 06/16 Herbeoordeling van werkende WAO'ers
- 06/17 Re-integratie na herbeoordeling [artikel in het blad **re-integratie**]
- 06/18 Instroom in WW na ontslag van werknemers met Wiw- of ID-baan
- 06/19 WW Kwartaalramingen 2006 II
- 06/20 AO Kwartaalramingen 2006 II

- 06/21 ZW Kwartaalramingen 2006 II
- 06/22 De oudere werknemer [artikel W&I]
- 06/23 Klachten; stand van zaken en benchmark met andere publieke instellingen
- 06/24 Witte fraude bij jongeren
- 06/25 Langdurige werkloosheid [artikel in W&I]
- 06/26 Duurzaamheid plaatsingen [artikel in W&I]
- 06/27 Startnotitie vangnet ZW
- 06/28 Zittend Bestand WW: Indicaties voor re-integratiekansen en handavingsrisico's
- 06/29 Ontwikkelingen bij gemeenten na invoering van de WWB
- 06/30 Een jaar WIA; de balans [artikel in ESB]

2007

- 07/01 Doorstroom van WW naar bijstand (WWB), 2003-2010
- 07/02 Indicatieve quick scan participatiepotentieel UWV klanten
- 07/03 Tussenrapportage dossieronderzoek Wajong
- 07/04 WIA monitor WGA; eerste meting
- 07/05 Geactualiseerde raming re-integratiepotentieel UWV klanten
- 07/06 Voorjaarsraming WW
- 07/07 Voorjaarsraming AO
- 07/08 Voorjaarsraming ZW
- 07/09 De groep 35-min in kaart gebracht
- 07/10 Over slaagpercentages en re-integratiedoelstellingen; schattingen en overwegingen

07/11 WIA monitor vangnet; eerste meting
07/12 Stand van zaken onderzoek Zittend Bestand WW
07/13 Zie 08/02
07/14 ZW Raming 2007-II
07/15 AO Raming 2007-II
07/16 WW Raming 2007-II
07/17 Effectiviteit re-integratie AG cliënten
07/18 Samenvatting dossieronderzoek Wajong
07/19 Raming ZW 2007-III

07/20 Klachten WIA klanten
07/21 Raming AO 2007-III
07/22 Raming WW 2007-III

2008

08/01 Vangnet werkprogramma
08/02 Resultaten onderzoek zittend bestand WW
08/03 Overzicht beroepen WW'ers versus vacatures
08/04 Geactualiseerde raming re-integratiepotentieel voorjaar 2008
08/05 Raming AO 2008-I
08/06 Raming ZW 2008-I
08/07 Raming WW 2008-I
08/08 Kwantitatieve overwegingen bij de nieuwe Wajong
08/09a Model klantgerichtheid UWV
08/09b Model klantgerichtheid UWV, detailanalyse

08/10 Raming AO 2008-II
08/11 Raming ZW 2008-II
08/12 Raming WW 2008-II
08/13 Doorstroom van WW naar WWB 2006-2008
08/14 Werkprogramma Pilot Voorspellers voor Werkhervatting
08/15 Ontwikkeling werkaanbod 2009 bij tegenvallende economische ontwikkeling, versie II
08/16 Arbeidsparticipatie, een onderzoek naar Europese systemen en praktijken
08/17 Zachte factoren en werkherhvatting
08/18 Aan het werk met functionele beperkingen.
08/19 TNO subsidieonderzoek overige flexwerkers
08/20 Raming ZW 2008-III
08/21 Raming AO 2008-III
08/22 Raming WW 2008-III

2009

09/01 Prikkelwerking in de sociale zekerheid, een vergelijking tussen de WW en de WWB
09/02 Prognose doorstroom van de WW naar de Bijstand
09/03 Raming ZW 2009-I
09/04 Raming WW 2009-I
09/05 Raming AO 2009-I
09/06 Bijstand NUG of werkherhvatting na het bereiken van de maximale uitkeringsduur WW
09/07 Doorstroom van WW naar Bijstand per gemeente 2008-2010
09/08 Eerste globale verkenning van de gevolgen van een verhoging van de pensioenleeftijd
09/09 WSW afleiding POLIS
09/10 Raming WW 2009-II
09/11 Raming AO 2009-II
09/12 Raming ZW 2009-II
09/13 Schatting van het aSB effect binnen de WIA
09/14 Raming AO 2009-III
09/15 Raming ZW 2009-III
09/16 Raming WW 2009-III